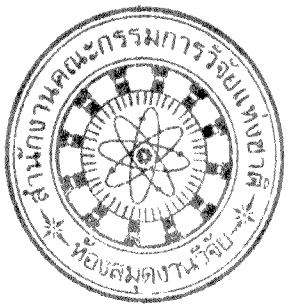

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อินเทอร์เน็ต เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เกิดจากเครือข่ายเล็กๆ มากมายมารวมกันเป็นเครือข่ายเดียวกันสามารถสื่อสารกันได้ทุกมุมโลก พร้อมทั้งมีข้อมูลมหาศาลทุกประเภทให้ค้นคว้า และรับส่งข้อมูล เรียกว่า ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นประตูสู่โลกการสื่อสารและการศึกษาของสื่อมวลชน อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญในโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นระบบเครือข่ายขนาดใหญ่ ซึ่งภายในประกอบไปด้วยข่ายงานจำนวนมากที่กระจายอยู่ทั่วโลก การใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้ชีวิตมนุษย์ในสังคมทันต่อเหตุการณ์ มีการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน โดยเหตุที่สารสนเทศมีหลายรูปแบบ อินเทอร์เน็ตจึงสนองความสนใจและความต้องการของผู้ใช้ได้ทุกกลุ่มให้สามารถค้นหาสิ่งที่ตนเองสนใจได้ทันที โดยอ่านได้จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีกฎเกณฑ์และวิธีในการติดต่อที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (นิภาภรณ์ คำเจริญ, 2544 :18) และในยุคโลกาภิวัตน์นี้ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อเข้ากับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านการเรียนรู้ โดยนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาช่วยในการจัดการศึกษาด้านต่างๆเพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับนักศึกษา อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง(มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2552 : 51-58) อีกประการหนึ่ง ประชาชนทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะ ครู อาจารย์ จำเป็นต้องใช้ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลเชิงวิชาการ และอื่นๆ เช่นอินเทอร์เน็ต Explorer ซึ่งเป็นโปรแกรมหลักที่มีประสิทธิภาพการสื่อสารสูงสุด สามารถค้นหางานวิจัยจากเว็บไซด์ต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เป็นผลงานวิชาการ เช่น หรือค้นหาบทความวิชาการทั่วโลกจาก Search Engine ซึ่งเป็นแบรนด์ออนไลน์ที่นิยมมากที่สุดประจำปี 2005 จนถึงปัจจุบันชื่อ **Google** (Chastain, 2009:10) และมีแนวความคิดด้านการออกแบบเว็บไซด์ ระบบ ฐานข้อมูล ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ อีกด้วย

อินเทอร์เน็ตเป็นศัพท์ที่ประเทศไทยใช้เป็นคำศัพท์มาตรฐานในศัพท์คอมพิวเตอร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2540 สำหรับการถ่ายเสียง

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ราชบัณฑิตยสถานได้ใช้ t ตามตำแหน่งพยัญชนะอ่านเป็นเสียง ท จึงใช้เทอร์ สำหรับ ter และพยัญชนะในตำแหน่งท้าย อ่านเป็นเสียงสะกด ต จึงใช้เป็น เน็ต แทน net ตัวไม้ไต่คู้ใส่ไว้เพื่อแสดงเป็นเสียงสระเสียงสั้นจึงเขียนว่า อินเทอร์เน็ต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 527)

แนวความคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้ ในวงการศึกษา โดยเฉพาะอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ มีอยู่หลายแนวความคิด ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาไว้ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อนั้นกล่าวว่า สารเป็นสื่อมวลชนในฐานะผู้ส่งสาร จะสามารถดำเนินบทบาทสำเร็จลุล่วงไปได้ ดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของบุคคล แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลได้เปิดรับสื่อ เกิดจากปัจจัย 4 อย่าง คือ ความเหงา ความอยากรู้อยากเห็น ประโยชน์ใช้สอยและลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชน สื่อมวลชนแต่ละอย่างก็มีลักษณะเฉพาะของสื่อ จึงมีส่วนทำให้ผู้รับสารแต่ละคนแสวงหาและได้รับประโยชน์ไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะผู้รับข่าวสารแต่ละคนย่อมหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้เกิดความพึงพอใจความต้องการของผู้เปิดรับข่าวสาร จึงขึ้นอยู่กับการคาดคะเน เปรียบเทียบค่าตอบแทน ที่ลงทุนแสวงหาข้อมูลข่าวสารนั้น หากมีผลประโยชน์ตอบแทนมากกว่าการลงทุนบุคคลย่อมต้องการแสวงหาข่าวสารดังกล่าว (Merrill & Lowenstein,1971 : 134-135) ผู้วิจัยได้แนวคิดจากทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารมาใช้ในการสำรวจความต้องการ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ อินเทอร์เน็ตของอาจารย์สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐว่า เนื่องจากโดยทั่วไป อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาและสมาชิกภายในสังคม การที่จะไปถึงจุดหมายนั้นก็ต้องอาศัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทันคนทันโลกทำให้เป็นคนรอบรู้ เป็นที่ยอมรับของนักศึกษาและคนทั่วไป ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นเครือข่ายของการสื่อสารข้อมูลขนาดใหญ่อันประกอบด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมาก เชื่อมโยงแหล่งข้อมูลจากองค์กรต่างๆทั่วโลกเข้าด้วยกันข้อมูลเหล่านี้มีตั้งแต่เรื่องดาราศาสตร์ ปรัชญา ศิลปะ รวมทั้งข้อมูลทางการศึกษา

เช่น หลักสูตรของมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ปฏิทินทางการศึกษา บทความ งานวิจัยเป็นต้น (วนิดา จันทรุจิรากร, 2543 : 3) นอกจากนี้ระบบอินเทอร์เน็ตยังมีศักยภาพในการสื่อสารที่สูงและรวดเร็ว สามารถส่งผ่านข้อมูลความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐจะได้ใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกเปิดรับสื่อเพื่อสนองความต้องการ ความพึงพอใจ และเพื่อการใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับของนักศึกษาและคนทั่วไปได้

2. แนวความคิดในการนำระบบอินเทอร์เน็ตนำมาใช้ประโยชน์ในงานการศึกษา

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีบทบาทในทุกวงการ อันที่จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีงานด้านใดเลยไม่มีความเกี่ยวพันกับอินเทอร์เน็ต ที่จะเข้ามาช่วยในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างในทางการศึกษา ซึ่งมีการนำไปใช้หลักๆ ดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2542 : 90-91)

1. การใช้เครือข่ายเพื่อการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

1.1 การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้สอนกับผู้สอน

1.2 การติดต่อส่งรายงาน การบ้าน ปริญญานิพนธ์ของผู้เรียนในรูปแฟ้มข้อมูล

1.3 การติดต่อกันระหว่างนักวิชาการ นักวิจัยทั้งในประเทศและนอกประเทศ

1.4 การติดต่อบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่บทความทางด้านการศึกษาทางไกล เป็นต้น

1.5 การติดต่อบอกรับเป็นสมาชิกกลุ่มสนทนา ซึ่งเป็นเสมือนเวทีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านวิชาการ

1.6 การติดต่อรับส่งแบบสอบถามสำหรับการวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย

1.7 การประกาศแจ้งความเคลื่อนไหวทางวิชาการ เช่น การประชุมสัมมนาทางวิชาการ การเปิดสอนอบรมหลักสูตรต่างๆ ประกาศรับสมัครงาน เป็นต้น

2. การใช้เครือข่ายเพื่อการสืบค้นข้อมูล ดังนี้

2.1 นักวิจัย ผู้เรียน และผู้สอนสามารถสืบค้นรายการหนังสือจากห้องสมุดต่างๆ ที่เชื่อมโยงในอินเทอร์เน็ต ซึ่งมาจากประเทศในทวีปต่างๆ ทั่วโลก

2.2 นักวิจัย ผู้เรียน และผู้สอนสามารถสืบค้นจากฐานข้อมูลอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในทางการศึกษามาออกแบบสำรวจความต้องการ, การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในอินเทอร์เน็ตว่ามีมากน้อยเพียงใด

นอกจากแนวคิดด้านการนำมาใช้ประโยชน์แล้ว สิ่งที่จะต้องทบทวนอย่างสำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ แนวความคิดด้านทฤษฎี เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตเป็นทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือที่สามารถให้ประโยชน์และความพึงพอใจแก่ผู้ส่ง และผู้รับสาร ผู้วิจัยจึงได้พิจารณา ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนด

ทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (technology determinsim) จัดได้ว่าเป็นปีกหนึ่งของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สนใจวิเคราะห์ พลังการผลิตในส่วนที่เป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในแวดวงสื่อสารมวลชน ก็จะหมายความถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทั้งหลาย (Dennis Mcquail, 1994 :85)

ความสนใจกับกลุ่มนักทฤษฎีแนวเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดนี้ McQuail ได้ประมวลลักษณะเด่นๆ ของแนวคิดของกลุ่มทฤษฎีนี้เอาไว้ดังนี้

1. เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นพื้นฐานของทุกสังคม

2. เทคโนโลยีแต่ละชนิดจะเหมาะสมกับรูปแบบโครงสร้างสังคมแต่ละอย่าง

3. ขั้นตอนของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารจะเป็นตัวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม

4. การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการสื่อสารในแต่ละครั้งจะทำให้เกิดปฏิวัติเปลี่ยนแปลงสังคมตามมาเสมอ

Roger ได้ศึกษาคุณลักษณะของสื่อแบบใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และได้ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะสำคัญๆ ของสื่อแบบใหม่ที่จะมีผลต่อเนื่องไปถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงสังคม (Roger , 1982 : 18-30)มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ลักษณะ Interactivity ของสื่อ แต่เดิมนั้นคุณสมบัติที่จะตอบโต้การสื่อสารระหว่าง 2 ฝ่ายนั้น จะมีอยู่แต่เฉพาะในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้าเท่านั้น (face-to-face communication) หากเริ่มมีการใช้สื่อกลางแบบใดเข้ามาเกี่ยวข้อง ลักษณะ "ตอบโต้อย่างฉับพลันทันที" จะสูญหายไป แต่ในสื่อสมัยใหม่ เช่น การใช้ E-mail Computer-Conference ในระบบอินเทอร์เน็ตจะสามารถสร้างเงื่อนไขให้เกิดการตอบโต้อย่างฉับพลันทันที อันจะทำให้มิติด้านกาลเทศะ ของการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

2. ลักษณะ Individualize/Demassified แต่เดิมนั้นรูปแบบการสื่อสารแบบสื่อมวลชนจะสร้างกลุ่มผู้รับสารแบบเป็น "มวลชน" (massified) ขึ้นมา ทุกคนจะดูรายการทุกอย่างเหมือนๆกัน ในช่วงเวลาเดียวกัน แต่ยิ่งนับวันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร จะทำให้ผู้ใช้สารสามารถเลือกใช้ตามกาละเทศที่ตนเองต้องการได้มากขึ้น ตัวอย่างง่ายๆ เช่น เครื่องอัดวิดีโอเทป การดูแลรายการเคเบิลทีวีแบบเสียเงินที่เลือกรายการได้เอง (pay per view) แม้ว่าระบบการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบที่ผู้เรียนเลือกเรียนด้วยตัวเอง ในเวลาใดก็ได้ ณ สถานที่ไหนก็ได้ เป็นต้น

3. ลักษณะ Asynchronous Nature of New Communication คุณลักษณะประการหนึ่งของสื่อแบบใหม่ คือ สามารถจะแบ่งแยกกันเป็นส่วนๆ ได้ (asynchronize) โดยไม่มาเป็นกลุ่มก้อนเดียว ตัวอย่างเช่น ลักษณะการใช้ข่าวสารจะไม่มาเป็นข่าวที่ต่อเนื่องกันยาวๆ ทีเดียว แต่จะมาแบบแยกเป็นส่วนๆ เช่น ข่าวสั้นทุกชั่วโมง โดยที่ผู้รับสารจะต้องมาประกอบเอาเอง ลักษณะ Hardware ของคอมพิวเตอร์ก็เช่นเดียวกัน สามารถจะแยกซื้อเป็นส่วนๆ แล้วค่อยๆ มาประกอบเพิ่มเติมภายหลังได้ นอกจากนั้นยังหมายความถึงศักยภาพของสื่อ ที่สามารถจะ download ข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ตมาเก็บรักษาข่าวสารข้อมูลเอาไว้ด้วย และวิธีการเก็บข่าวสาร ก็ยังสามารถแยกไว้ในที่ต่างๆ ได้ด้วย

ลักษณะทั้ง 3 ประการดังกล่าวนี้ จะมีความหมายที่เปลี่ยนไปในสังคมที่เรียกว่าสังคมข้อมูลข่าวสาร (Information society) ซึ่งมีคุณสมบัติที่เด่นๆ อยู่ 2 ประการ คือ

1. กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสินค้าประเภท "บริการ" จะมีความสำคัญมากกว่ากิจกรรมการผลิต เพราะฉะนั้น ในการขายอุปกรณ์เครื่องมือการสื่อสารสมัยใหม่ เพียงการขายตัวสินค้าที่เป็นอุปกรณ์ ยังไม่สำคัญเท่ากับบริการต่างๆ ที่จะให้หลังการขายแล้ว

2. ในสังคมเช่นนี้ ข่าวสารจะกลายเป็นทรัพยากรที่มีค่าแทนเงินทุนและเครื่องจักรดังเช่นสมัยก่อน เพราะฉะนั้นบุคลากรที่ทำงานกับข่าวสาร หรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับข่าวสารก็จะกลายเป็น ส่วนที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจของสังคม (Roger, 1982 :18-30)

จากแนวคิดของทฤษฎีจะเห็นได้ว่า เทคโนโลยีเป็นสาเหตุหลักในการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงรูปแบบชีวิตประจำวันของมนุษย์ และเป็นทางเลือกเข้าสู่โอกาสทางการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ โดยผ่านทางเทคโนโลยีที่เป็นตัวกำหนด ที่ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีคุณลักษณะสำคัญ เช่น เป็นสื่อที่ทันสมัยมีการใช้ e-mail, computer ซึ่งสร้างเงื่อนไขในการโต้ตอบฉับพลันทันที, ผู้ใช้สารสามารถเลือกใช้ได้ตามกาลเทศะที่ตนต้องการ เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology determinism) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความต้องการ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นผู้ทรงความรู้อย่างยิ่งจะมีความต้องการ/ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในเทคโนโลยีสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างมาก ในระบบอินเทอร์เน็ตอย่างไร

2. ทฤษฎีความต้องการของผู้ใช้สื่อ

ทฤษฎีความต้องการของผู้ใช้สื่อนี้ จะเน้นให้เห็นเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับสภาวะของสังคมและจิตใจที่มีผลต่อความต้องการของบุคคล แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพอใจของผู้รับสาร จะมุ่งเน้นไปที่ข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับมากที่สุด ดังที่ Abraham Maslow ได้กำหนดแนวคิดเป็นทฤษฎีความต้องการไว้ 5 ระดับ ได้แก่ 1. ความต้องการทางกายภาพ 2. ความต้องการความปลอดภัย 3. ความต้องการความรักทางสังคม 4. ต้องการมีชื่อเสียงสังคมยอมรับ และ 5. ต้องการให้ตนเองประสบความสำเร็จในชีวิต ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

Maslow's hierarchy of needs

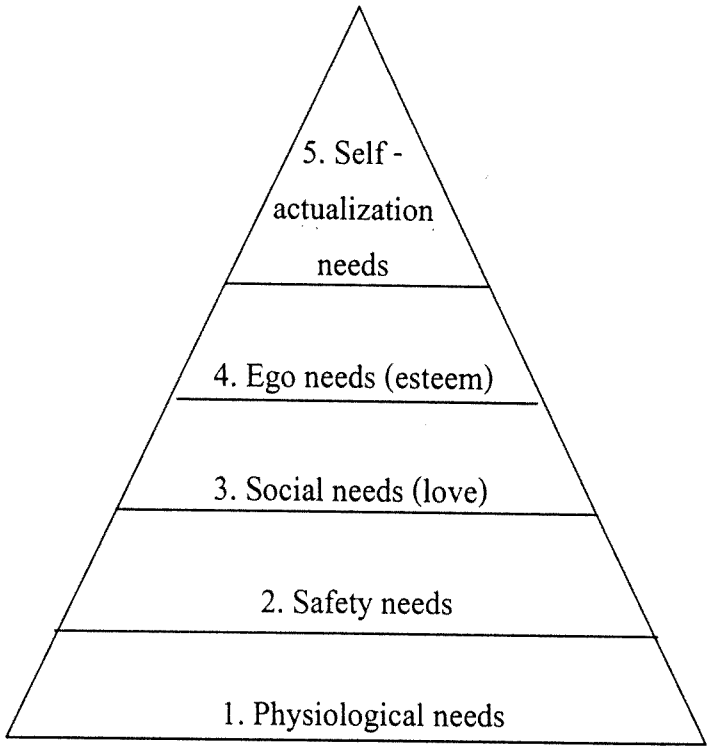

ที่มา: Holloway, J C. (1995). Marketing for tourism, (3rd ed.) : 56

แนวความคิดของ Maslow แสดงให้เห็นว่า มนุษย์เป็นผู้ต้องการการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อให้สังคมยอมรับตนเองในด้านความรู้ความสามารถ และเพื่อความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ ยิ่งมีความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ที่จะต้องมีพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันในสังคมโลกจากอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในทางวิชาการโดยเปิดรับข้อมูลที่ทันสมัยทั่วโลกมาพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งๆ ขึ้นอันเป็นความต้องการขั้นสูงสุด ตามแนวความคิดของ Maslow

3.ทฤษฎีการใช้ประโยชน์จากสื่อและความพึงพอใจ

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์จากสื่อ (Uses and gratifications theory) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับผู้บริโภค (consumer) หรือ ผู้รับสาร (receiver) โดยผู้รับสารจะอยู่ในฐานะเป็นผู้กระทำการเลือกใช้สื่อ (active selector of media communication) ซึ่งนับได้

ว่าเป็นมุมมองที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมที่ไม่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร เพราะแต่เดิมผู้รับสารถูกมองว่าเป็นผู้ถูกกระทำ

ทั้งนี้มีผู้ทำการศึกษาและอธิบายเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อ ดังภาพต่อไปนี้ (Blummer & Katz, 1974 : 126)

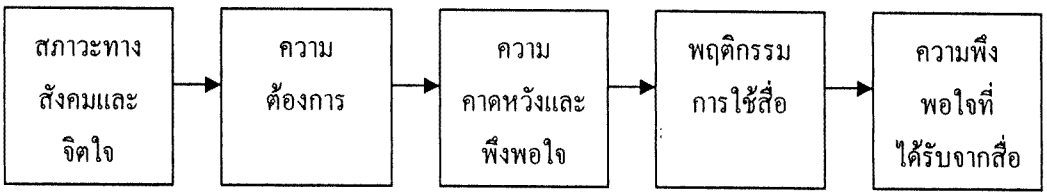

ภาพ 2 แบบจำลองของทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ

ที่มา. จาก The Uses of Mass Communication: Current Perpspective on Gratifications Research (p.127), by J.G. Blumler an E. Katz, 1974, Beverly Hills, CA: Sage.

ปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้รับสาร คือ (1) สภาวะทางสังคม และลักษณะทางจิตวิทยาของผู้รับสาร (the social and psychological origins) (2) ความต้องการและความคาดหวังในการใช้สื่อของผู้รับสาร (need, ex-pectation of the mass media)

ทั้งสองปัจจัยนำไปสู่พฤติกรรมการเปิดรับของผู้รับสารที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากความพึงพอใจที่แตกต่างกันและเนื่องจากทฤษฎีให้ความสนใจกับ บทบาทของผู้รับสารว่า เป็นผู้เลือกใช้สื่อ ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสาร เช่น รายได้ การศึกษา โดยผู้มีรายได้ดี จะมีโอกาสเลือกรับสื่อที่มีเทคโนโลยีทันสมัยได้มาก ส่วนผู้มีการศึกษาสูงจะมีผลให้เป็นผู้รับสารที่มีโอกาสได้เลือกสื่อที่ซับซ้อนมากขึ้น

ผู้รับสารแต่ละคนจะเปิดรับสื่อ ด้วยเหตุผลของความต้องการทางจิตวิทยาและเหตุผลทางสังคมโดยสามารถสรุปได้ 5 ประเด็น (1) ความต้องการด้านความรู้ (cognitive needs) โดยเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาข่าวสาร ความรู้ และสร้างความเข้าใจในความเป็นไปของสังคม (2) ความต้องการทางอารมณ์ (affective needs) ในการสร้างความพึงพอใจ ความเพลิดเพลินและความสุนทรีจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ (3) ความต้องการเสริมสร้างเอกลักษณ์ (personality integrative needs) ของผู้รับสารเมื่อเปิดรับสาร เช่น สร้างความน่าเชื่อถือ ช่วยให้เกิดความมั่นใจเมื่อมีข้อมูล ช่วยการตัดสินใจ ช่วยเสริมสร้างสถานภาพ (4) ความต้องการประสานสัมพันธ์กับสังคม (social integrative needs) เช่น การพูดคุยติดต่อกับเพื่อน ความเกี่ยวข้องกับครอบครัว เพื่อสนองความต้องการที่มีสิ่ง

อ้างอิง (5) ความต้องการผ่อนคลายความตึงเครียด (tension release needs) เช่น การหันเห หรือหลีกหนีจากความจำเจด้วยการเปิดรับสื่อ (Blumler & Katz, 1974 : 128-129)

การศึกษาพฤติกรรมของผู้รับสารเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองตอบความต้องการมี 5 ประการ คือ

การศึกษาพฤติกรรมของผู้รับสารเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองตอบความต้องการมี 5 ประการ คือ (McCombs & Becker, Lee B, 1979 : 101)

1. เพื่อความต้องการรู้เหตุการณ์ (surveillance) โดยติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์รอบตัว ที่จะได้รู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และเรียนรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเรียนรู้

2. เพื่อต้องการคำแนะนำ (guidance) ในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องและช่วยในการตัดสินใจในแต่ละวัน เพื่อความอยู่รอดในระบบสังคม และการเมืองที่เป็นอยู่

4. เพื่อความตื่นเต้น (excitement) และสร้างความรู้สึกว่าการได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นด้วย

5. เพื่อเสริมสร้างความคิดเห็น (reinforcement) ช่วยเสริมความคิดให้มั่นคงยิ่งขึ้น หรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่กระทำลงไปแล้ว

6. เพื่อความบันเทิง (entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน รวมทั้งการผ่อนคลายอารมณ์

แนวคิดทางด้านเหตุผลและพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อของ Blumler & Katz และ McCombs & Becker ทำให้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดในการวิจัยในการศึกษาเรื่องความต้องการ/การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร คือ ผู้รับสื่อมีเหตุผลที่จะรับสื่อเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด และเพื่อศึกษาหาความรู้ หาข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับทางด้านวิชาการในวงการศึกษา และผู้วิจัยต้องการค้นหาว่าผู้รับสื่อลักษณะใดที่จะมีความต้องการ /การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในสื่อจากระบบอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดนี้มาสร้างแบบสอบถามโดยมี ตัวแปรทางด้านประชากร และรูปแบบบริการข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เป็นตัวแปรอิสระและความต้องการ /การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจเป็นตัวแปรตาม เพื่อหา

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านประชากร พฤติกรรมการใช้ ระบบการให้บริการ รูปแบบการใช้งานอินเทอร์เน็ต และความถูกต้องของระบบข้อมูลในอินเทอร์เน็ตที่จะนำไปสู่ความต้องการ /การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของอาจารย์สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร

4. ทฤษฎีเทคโนโลยีด้านสื่อใหม่ (new media technology)

เทคโนโลยีด้านการสื่อใหม่ เป็นการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้ามาใช้ในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในด้านข้อมูลข่าวสาร ที่สื่อสารได้ความรวดเร็วทันเหตุการณ์อยู่เสมอ สื่อใหม่ที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ สื่อคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ตามมากับคอมพิวเตอร์ คือ ซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่กำหนดโปรแกรมทำงานมากมายที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่มวลมนุษย์ในการกระทำการต่างๆ และเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ถือว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ ที่จะเป็นแหล่งข้อมูลและสามารถขนถ่ายความรู้และประโยชน์ต่างๆได้นานัปการ นิยามเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ (new communication technologies) หรือสื่อใหม่ (new media) หมายถึงเทคโนโลยีหรือสื่อเอื้ออำนวยให้เกิด การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่มีคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลาง (Roger, 1982 : 170) มีดังนี้

แนวคิดที่จะนำมากล่าวในที่นี้ คือ แนวคิดเกี่ยวกับระบบการสื่อสารโดยผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication - - CMC) ลักษณะของ CMC (Roger, 1982 : 42)

1. การสื่อสารสองทาง (two-way communication)

2. ไม่จำกัดแหล่งข้อมูล (hypertext)

3. แสวงหาข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้งานมากกว่าผลักดันข้อมูลสู่ประชาชน (information pull > information push)

4. แยกย่อยตามความสนใจของผู้ใช้งาน (demassified)

5. การมีส่วนร่วมของผู้รับสาร (participative audience)

6. เอกลักษณ์ของผู้ใช้งานสามารถเปลี่ยนได้ตลอดเวลา (identify shift)

7. เป็นสื่อประเภทที่ใช้เมื่อไรก็ได้ (transient)

8. กระจายตัวเองอยู่ทั่วไป (widely distributed)

9. มีความหลากหลายในแง่เส้นทางหรือช่องทาง (multi-media)

10. ให้โอกาสกับผู้สื่อสารในการกระทำใดๆ กับเนื้อหาก็ย่อมได้ (manipulation content)

11. เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะสากล (universal medium)

อินเทอร์เน็ตจึงเป็นระบบการสื่อสาร ที่สอดคล้องกับทฤษฎีเทคโนโลยีด้านสื่อใหม่ (New media technology) ซึ่งเป็นอีกช่องทางที่มนุษย์สื่อสารสามารถบริโภคได้รวดเร็วตามที่ตนต้องการ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถรับรู้ข้อมูลและเหตุการณ์ต่างๆ ทั่วโลกและสามารถกระทำได้ในเวลาอันรวดเร็ว การใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยมอย่างมาก คือ การค้นหาไฟล์และฐานะข้อมูลแบบเครือข่ายใยแมงมุม ซึ่งมีข้อมูลมากมายปรากฏบนเครือข่ายรูปแบบ Multimedia ลักษณะของข้อมูลมีลักษณะไม่จำกัดแหล่งข้อมูลและสามารถเชื่อมต่อไปยังข้อมูลอื่นๆ ได้ (hypertext) ในปัจจุบันมีผู้ใช้ระบบ World Wide Web มากที่สุด เพราะสามารถควบคุมการบริการแบบอื่นๆ ได้ เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การสืบค้นข้อมูล การโฆษณาประชาสัมพันธ์และการดาวน์โหลดข้อมูล การให้บริการแบบ World Wide Web ขององค์กรต่างๆ สามารถบรรลุกลุ่มเป้าหมายได้โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ และเรื่องราวการนำเสนอ

การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ เป็นสิ่งใหม่ในสังคมที่ยังต้องอาศัยการเรียนรู้ (socially oriented) ความไม่เจาะจงในการสื่อสารใน CMC ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า การสื่อสารที่ไม่เจาะจงผู้รับสารหรือปราศจากอารมณ์ในการสื่อสาร (socio emotional) ไม่เหมือนกับการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (face to face communication) นอกจากนั้นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกันเอง ไม่เร้าอารมณ์และไม่เจาะจงผู้รับสาร ผู้ร่วมสื่อสารแบบ CMC ต้องปรับสภาพตัวเองให้เข้ากับการสื่อสารมากกว่าสร้างปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (ศุภวัฒน์, 2552 : 33)

การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ นับว่าเป็นช่องทางให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นเป็นการเกิดปฏิสัมพันธ์กับเครื่องคอมพิวเตอร์ ตัวสื่อเป็นเพียงตัวส่งสารที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ซึ่งกันและกัน ผู้รับสารจึงสามารถกลายเป็นผู้ส่งสารได้โดยข่าวสารถูกส่งผ่านตัวกลาง คือ คอมพิวเตอร์แนวคิดเกี่ยวกับระบบการสื่อสาร โดยผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ ดังนี้ (Kerr & Hiltz, 1982 : 55-56)

1. ปัจจัยสำคัญในกระบวนการสื่อสารคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ซอฟท์แวร์ที่นำมาใช้ในการควบคุมระบบการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ ซึ่งซอฟท์แวร์ที่นำมาใช้ต้องสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ได้ เช่น ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล การประมวลผลและความสามารถในการโต้ตอบ นอกจากนั้นได้กำหนดคุณสมบัติในการสร้างปฏิสัมพันธ์ด้านการแสดงความคิดย้อนกลับ (feedback) ในรูปของข้อความ (textbased communication)

2. ผลกระทบที่เกิดการใช้คอมพิวเตอร์ ในระบบการสื่อสารต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับคุณภาพของชีวิตการทำงานและการตัดสินใจ การเพิ่มโอกาสใหม่ๆ ในการดำเนินชีวิต เช่น การมีเวลาว่างมากขึ้นหรือมีทางเลือกและเวลาในการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น เพลิดเพลินกับการทำงานมากขึ้น ประหยัดเวลาในการเดินทาง เป็นต้น ในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านของกิจกรรมยามว่าง เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการข้อมูลจากเดิมที่เป็นเอกสารจำนวนมาก

3. กระบวนการในการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication - - CMC) ผู้ส่งสารจะทำการเข้ารหัสสาร (encoding) ในรูปของข้อความ (text) ส่งผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสาร ไปยังคอมพิวเตอร์ของผู้รับสาร ซึ่งในยุคแรกเริ่ม การสื่อสารทางคอมพิวเตอร์จะเป็นการสื่อสารด้วยข้อความ โดยปราศจากภาพเสียง หรือภาพเคลื่อนไหวอย่างในปัจจุบัน แต่ก็นับว่าเป็นช่องทางสำหรับสารที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้น รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้เรียกว่า Machine Inter-Activity ในกรณีนี้ ตัวสื่อจะเป็นเพียงท่อส่งสาร ที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ส่งสารทางคอมพิวเตอร์จะขาดภาษากาย ไม่สามารถมองเห็นสีหน้า หรือได้ยินน้ำเสียงของผู้ร่วมส่งสาร จากจุดนี้เมื่อ World Wide Web ได้ถูกคิดค้นขึ้นมา ทำให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์เครือข่ายในการสื่อสารในลักษณะโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร มาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์

ในระยะเริ่มแรก อินเทอร์เน็ตก็จัดว่าเป็นเครือข่ายข้อมูลข่าวสารระดับโลก ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถท่องไปในโลกของข้อมูลข่าวสารแหล่งหนึ่ง และสามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งอื่นๆ ได้อย่างไม่จำกัดแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลแตกต่างจากสื่อประเภทอื่นๆ อีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์

ปัจจุบัน เครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต จัดได้ว่าเป็นทั้งเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นอุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตไม่เป็นการนำเสนออย่างตรงไปตรงมา อย่างรูปแบบการนำเสนอ ของนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ซึ่งเรามักจะอ่านจากบนลงล่าง จากหน้าแรกไปหน้าสุดท้าย แต่อินเทอร์เน็ตสามารถค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่ในเอกสารที่เกี่ยวข้องได้โดยไม่จำกัดรูปแบบ ข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตที่เป็น Multimedia จะช่วยสร้างบรรยากาศในการรวมตัวขององค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ เสียงจากวิทยุ ภาพจากโทรทัศน์ ข้อมูลความจากนิตยสารและหนังสือพิมพ์ภาพจากคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเลือกข่าวสารต่างๆ ตามความสนใจแต่ในขณะเดียวกัน การแสวงหาข้อมูลข่าวสารอินเทอร์เน็ตก็มีข้อมูลจำกัด ปัญหาอุปสรรคคือ ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มากมายในอินเทอร์เน็ตขาดผู้กรองสาร ทำให้ผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารไม่สามารถเลือกเปิดรับข่าวสารที่ตนเองต้องการอย่างแท้จริงได้ นอกจากนั้นความคับคั่งของข้อมูลข่าวสารเป็นเหตุให้สื่อได้รับความสนใจน้อยลง จนทำให้มีการกำหนดประสิทธิภาพความสนใจท่ามกลางแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มากเกินความจำเป็น (ศุภวัฒน์, 2552 : 35)

อินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะของการสื่อสารแบบแสวงหาข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้ ซึ่งต่างจากสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ที่เป็นการสื่อสารแบบผลักดันข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน (information push) ซึ่งทำให้การบริโภคข้อมูลข่าวสารของสื่อทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกัน เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ถูกควบคุมโดยผู้ใช้มากกว่าที่จะเป็นสื่อที่ถูกควบคุมโดยผู้ส่งสาร ที่เปลี่ยนผู้ส่งสารไปเป็นผู้รับสารนั้นมีแนวโน้มที่สื่อจะแยกย่อยมากขึ้น (fragmentation) มีความหลากหลาย (diversity) และมีลักษณะแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น (Hoffman & Novak, 1996 : 69)

ทฤษฎีเทคโนโลยีด้านสื่อใหม่นี้ สามารถนำมาวิเคราะห์เรื่องอินเทอร์เน็ตกับความต้องการ/การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐว่าการที่อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางผ่านข้อมูล ขนถ่ายความรู้ ประโยชน์ต่างๆ มาสู่วง

การศึกษาและอื่นๆ โดยผ่านคอมพิวเตอร์ การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ในฐานะเป็นสื่อที่ผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆ ผู้รับสามารถเลือกรับข้อมูลตามความต้องการของตนเอง ตามความสนใจของผู้ใช้ นั้นก็เป็นที่น่าสนใจว่า ข้อดีเหล่านี้ของอินเทอร์เน็ตจะมีผลต่อความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยก็ได้กรอบแนวคิดทฤษฎีเทคโนโลยีด้านสื่อใหม่นี้มาเป็นข้อมูลในการออกแบบสอบถามด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบ World Wide Web (WWW). ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 5 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 393 คน พบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19 - 21 ปี รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่มากกว่า 60,000 บาท และนักศึกษาจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ในการสื่อสารผ่านระบบ WWW. ที่มหาวิทยาลัยมากที่สุด รองลงมาจะใช้ที่บ้านและสนใจเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมาได้แก่เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้และการศึกษา มีปริมาณการใช้น้อย คือ 1 - 2 วันต่อสัปดาห์ และใช้ระยะเวลาในแต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาที นักศึกษาให้เหตุผลในการเลือกเปิดรับเนื้อหาข่าวสารที่ตนสนใจ ตามลำดับดังนี้

1. เพราะความอยากรู้ข่าวสารต่าง ๆ
2. เพราะรู้สึกสนใจในเนื้อหานั้น และ
3. เพราะต้องการพักผ่อนหย่อนใจและความบันเทิง

นักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ อายุ และความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิว เตอร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบ WWW. แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชายมีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบ WWW. มากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาที่อายุน้อย มีพฤติกรรมการสื่อสารผ่าน WWW. มากกว่านักศึกษาอายุมาก และ

นักศึกษาที่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบ WWW. มากกว่านักศึกษาที่ไม่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์

นักศึกษาค่อนข้างพอใจต่อรูปแบบของระบบ WWW. และประเภทของเนื้อหาที่เปิดรับผ่าน WWW. โดยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบของ WWW. และประเภทของเนื้อหาที่ได้รับในระดับมาก ตามลำดับ นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากระบบ WWW. เพื่อการพัฒนาตนเองในด้านวิชาการและทักษะการใช้ระบบ WWW. และใช้ระบบ WWW. ในการสนองตอบความต้องการด้านข่าวสารและการพักผ่อนหย่อนใจ

การศึกษาของ องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ เรื่องพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบ WWW. ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เพศ อายุและความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบ WWW. แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดดังกล่าว มาศึกษากับอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐเพื่อเปรียบเทียบว่า มีความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตแตกต่างกันอย่างไร

2. อำไพศรี โสประทุม (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อ การยอมรับสื่อคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ที่ใช้บริการระบบสื่อสารอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 224 คน พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ตคือ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้ การช่วยพัฒนาในการทำงานและความต้องการใช้ในอนาคต

การศึกษาของ อำไพศรี โสประทุม เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับสื่อคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ต ลักษณะอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ต ลักษณะอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ กับ ความถี่ในการใช้ช่วยพัฒนาการทำงาน และความต้องการใช้ในอนาคต และความทันสมัยของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ อำไพศรี โสประทุม มาศึกษาในเรื่องความต้องการ/การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของระบบ

อินเทอร์เน็ต จากระบบอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้กรอบแนวความคิดที่คล้ายคลึงกันในเรื่องของลักษณะทางประชากร เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจ และลักษณะของอินเทอร์เน็ตเช่น ระบบการให้บริการข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ความถูกต้องของข้อมูลในอันที่จะมีผลต่อความต้องการ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

3. มณีวัลย์ เอมะอมร (2541) ศึกษาเรื่องอินเทอร์เน็ตการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ใช้ที่เป็นคนไทย จากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุต่ำกว่า 25 ปี เป็นนักศึกษาและทำงานใน หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นโสดและมีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน และเป็นชายมากกว่า

ผลวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อรับข้อมูล ข่าวสารใหม่ ๆ และใช้เพื่อความบันเทิง รองลงมาคือใช้ในการศึกษาและวิจัยและต้องการมี webpage ส่วนตัว ตามลำดับ

การวิจัยของ มณีวัลย์ เอมะอมร พบว่า ปัจจัยบางประการ ที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเครือข่ายคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตเช่นในเรื่องความทันสมัยของบุคคล ความสนใจใคร่รู้ในการรับข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์ในอินเทอร์เน็ตมีผลต่อการยอมรับและความพึงพอในอินเทอร์เน็ต และผลการวิจัยพบว่า ในขณะที่การสื่อสารสมัยใหม่ทางอินเทอร์เน็ตนั้นมีลักษณะที่มุ่งใช้งาน (task oriented) เช่น การนำมาปรับปรุงการทำงานหรือประกอบวิชาชีพให้ดีขึ้น แต่กลุ่มผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น ยังใช้งานในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือด้านอารมณ์ ความรู้สึก (emotional oriented) โดยใช้ในบางโปรแกรม เช่น โปรแกรมส่งจดหมาย (e-mail) โปรแกรมการสนทนา (Chat) เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นการใช้งานของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นคนไทยทั่วไปมาเปรียบเทียบกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐว่ามีส่วนที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอย่างไร

4. จรินธร ธนาศิลปกุล (2545) ศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์และความพอใจต่อเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากกลุ่ม

ตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ที่กำลังศึกษาอยู่ในหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในระดับน้อย โดยส่วนใหญ่มีเหตุผลในการใช้เพื่อรับทราบข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ในระดับมาก รองลงมา คือ เพื่อประโยชน์ของตนเองในการติดต่อสื่อสาร กับมหาวิทยาลัย ลักษณะประชากร ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับเว็บไซต์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยนักศึกษาปริญญาตรีมีการเปิดรับมากกว่านักศึกษาปริญญาโท และนักศึกษาที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับที่แตกต่างกัน

การศึกษาของ จรินธร ธนาศิลปกุล เรื่อง การใช้ประโยชน์และความพอใจต่อเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชี้ให้เห็นว่า การใช้ประโยชน์เว็บไซต์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโทที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยส่วนใหญ่มีเหตุผลในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ ใน การ ลงทะเบียน และในส่วนของลักษณะประชากร ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษาและรายได้มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการเปิดรับเว็บไซต์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำกรอบแนวคิดของจรินธร ธนาศิลปกุล มาศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยศึกษาในด้านลักษณะประชากร และการเปิดรับข้อมูลที่มีผลต่อความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ แต่ใช้กับอาจารย์สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

5. มงคล แก้วจันทร์ (2544) ศึกษาเรื่องการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อลดข้อจำกัดในเรื่อง เวลา สถานที่ และทรัพยากรที่เกี่ยวกับการรับรู้ (2) หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสาร สนเทศที่ได้รับการออกแบบและนำเสนอ กลุ่มประชากรในการวิจัย ได้แก่นิสิตภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม และแบบ ทดสอบความรู้ ผลการวิจัย ผู้เรียนสามารถทำคะแนนได้ดีกว่าก่อนเรียนหลังจากที่

ได้ศึกษาเพิ่มเติมจากระบบเทคโนโลยีสาร สนเทศที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การศึกษาของ มงคล แก้วจันทร์ เกี่ยวกับความต้องการ ในการออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน สามารถนำแนวคิดในการศึกษามาเปรียบเทียบกับการวิจัยครั้งนี้ในด้าน**ระบบการให้บริการอินเทอร์เน็ต**ของศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยของรัฐได้

6. นภัสสรณ์ รุ่งเรืองศรี (2550) ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านพฤติกรรม และประเภทการใช้งานของบุคลากร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นบุคลากร ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากร ของบุคลากร ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทางด้านอายุที่แตกต่างกัน ส่งผลถึงปัญหาในการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน ส่วนพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกันอย่างใด ซึ่งผู้วิจัยจะได้ใช้กรอบแนวความคิดนี้ในเรื่องปัจจัยทางด้านประชากร คือ อายุ และพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยเรื่อง ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐต่อไป

7. ธานินทร์ โลเกศเสถียร (2552) ศึกษาเรื่อง ความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงจาก www.ru.ac.th โดยจำแนกตามลักษณะประชากร พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และลักษณะการใช้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษารามคำแหง ระดับปริญญาตรี จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มี เพศ อายุ ต่างกัน มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตจาก www.ru.ac.th ไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตต่างกัน มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต 3-4 วัน ต่อสัปดาห์มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่านักศึกษาที่มีความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต 1-2 วันต่อสัปดาห์

การศึกษาของธานินทร์ โลเกศเสถียร พบว่า สามารถนำกรอบความคิดเกี่ยวกับตัวแปรในเรื่องลักษณะประชากร และพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมาเป็นแนวทางค้นหาความจริงด้านความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของอาจารย์ผู้ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของศูนย์คอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยของรัฐได้ต่อไป

8. วีรนุช สูตรกระโทก (2552) ได้ศึกษา การใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของข้าราชการสำนักงานศาลปกครอง ผลการวิจัยเรื่องการบริการข้อมูลของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน มีผลต่อการใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน พบว่า ความเหมาะสมของขนาดของข้อความและภาพกับเนื้อหาสารสนเทศ วิธีการขอความช่วยเหลือจากผู้ดูแลระบบ และความถี่ในการแจ้งข่าวสารที่ทันสมัยที่แตกต่างกันมีผลต่อการใช้สารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน

การวิจัยของวีรนุช สูตรกระโทก ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางเปรียบเทียบในเรื่องการบริการข้อมูลของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของข้าราชการสำนักงานศาลปกครองกับอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐว่า คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร

9. Zayour (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศใน World Wide Web ได้มีการสรุปเกี่ยวกับการใช้ World Wide Web ไว้ว่า มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสืบค้นอย่างมากมาย เพื่อตอบสนองการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของสารสนเทศ ในเครือข่ายใยแมงมุมมีรูปแบบของสารสนเทศที่หลากหลายแตกต่างกันไป อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจุดนี้เป็นปัญหาหลักที่ว่าใช้สารสนเทศจากเครือข่ายใยแมงมุมอย่างไร ให้ได้รับประโยชน์ตามที่ต้องการและใช้เครื่องมือที่เหมาะสมอย่างไร ในการค้นหาสารสนเทศจากเครือข่ายใยแมงมุมนี้

ผู้วิจัยได้แนวคิดจากงานวิจัย Zayour ที่สนใจปัญหาหลักของวิธีการค้นหาข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ต โดยนำเอาปัญหามากำหนดเป็นระบบการให้บริการและรูปแบบการใช้งานในอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ

10. Nielsen, J. (2000) ได้รายงานในหนังสือ Designing Web Usability สำรวจลักษณะของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเมื่อเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2539 ที่สหรัฐอเมริกาและแคนาดา พบว่า สองในสามของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นผู้ชายและจำนวนชั่วโมงการใช้งานของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง ร้อยละ 53 ของทั้งหมดมีอายุระหว่าง 16 - 34 ปี จากจำนวนผู้ใช้งานทั้งหมด พบว่า ร้อยละ 66 ใช้อินเทอร์เน็ตในที่ทำงาน ร้อยละ 40 ใช้ที่บ้าน และร้อยละ 8 ใช้ที่สถานศึกษา แต่ละคนใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 5 ชั่วโมง 8 นาที ต่อ สัปดาห์

ร้อยละ 25 มีรายได้มากกว่า 80,000 เหรียญสหรัฐต่อปี ร้อยละ 64 จบการ ศึกษาระดับวิทยาลัย ร้อยละ 20 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ส่วนการใช้เว็บ ร้อยละ 90 ใช้ในการค้นหาข้อมูล ร้อยละ 60 ใช้หาข้อมูลของบริษัทต่าง ๆ และร้อยละ 55 ใช้หาข้อมูลของสินค้าและการบริการ

การศึกษาของ Nielsen ได้สำรวจลักษณะของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชี้ให้เห็นว่าสองในสามของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นผู้ชายและจำนวนชั่วโมงการใช้งานของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง อายุระหว่าง 16 - 34 ปี ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในที่ทำงาน โดยมีการใช้อินเทอร์เน็ต เฉลี่ย 5 ชั่วโมง 8 นาที ต่อ สัปดาห์ มีรายได้ มากกว่า 80,000 เหรียญสหรัฐต่อปี จบการศึกษาระดับวิทยาลัย ใช้เว็บในการค้นหาข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดของ Nielsen มาศึกษาเรื่อง ความต้องการ / การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตโดยเปรียบเทียบ ลักษณะประชากรของผู้ใช้ทั่วไป ความสะดวกในการเปิดรับเว็บไซต์ ว่าแตกต่างกับการศึกษาของผู้วิจัย ซึ่งใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยอย่างใด

11. Rodrigo (2002). ได้ศึกษาเรื่อง Information Technology Usage in Metro Manila Public and Private Schools พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาความรู้เชิงวิชาการนั้นเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งรัฐจำเป็นจะต้องให้การสนับสนุนและการบริการอย่างเพียงพอและทั่วถึงทั้งโรงเรียนในสังกัดรัฐบาลและเอกชนในฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ การศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงสูงโดยสมาคมนานาชาติเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์จากการศึกษา และจากการไปสัมภาษณ์ความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตไม่ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรการเรียนการสอน เพราะนำไปใช้เพื่อสอนคอมพิวเตอร์ ผลิตอุปกรณ์ ตำราและสร้างโปรแกรมสำหรับครูอาจารย์ส่วนมาก

การศึกษาของ Rodrigo เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาความรู้เชิงวิชาการนั้นเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน และปัญหาการใช้ Internetไม่ตรงตามเป้าหมาย ของหลักสูตรการเรียนการสอน เพราะนำไปใช้เพื่อสอนคอมพิวเตอร์ ผลิตอุปกรณ์ ตำราและสร้างโปรแกรมสำหรับครูอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ และประโยชน์ที่ใช้จากผู้รับบริการจากอินเทอร์เน็ตในฟิลลิปปินส์ จึงเป็นแนวความคิด ที่ควรนำมาศึกษาในเรื่องดังกล่าวใน

ประเทศไทย โดยนำมาศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ/ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

12. King (2003) ศึกษาเรื่อง The affective sentiments of Internet participants towards internet concepts ซึ่งให้ความสนใจเรื่องการออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต การมีส่วนร่วมทั้งเจตนา และไม่เจตนา รวมไปถึงการรับรู้ โดยศึกษาจากลักษณะประชากร และรูปแบบความสนใจจากการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มเป้าหมาย

งานวิจัยของ King ทำให้ทราบถึงความสำคัญของลักษณะประชากร และลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการได้รับประโยชน์จากสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากลักษณะประชากรและรูปแบบความสนใจจากการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน จะมีผลต่อการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำเรื่องนี้มาเป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐต่อไป

13. Seffelmaier (2003) ศึกษาหลักวิธีการประเมินค่าและการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ พบว่า การเลือกตำแหน่งที่เหมาะสมของเนื้อหามีส่วนในการทำให้เว็บไซต์นั้น เป็นเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ ความสะดวกในการใช้จะเป็นตัวแปรสำคัญรวมกับช่วงเวลาที่ใช้ในการอ่านข้อมูล ซึ่งจะแปรผันเป็นค่าความพอใจใช้เว็บไซต์นั้นด้วย และการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีการออกแบบเนื้อหาและการวางรูปแบบที่สอดคล้องกัน ความสะดวกในการใช้งานทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตพึงพอใจในการสืบค้นสารสนเทศ

งานวิจัยของ Seffelmaier ได้ศึกษาหลักวิธีการประเมินค่า และการออกแบบเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบเว็บไซต์ไปใช้ในการกำหนดการให้บริการอินเทอร์เน็ตว่ามีผลต่อความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐอย่างไร

14. Calloway (2004) ศึกษาระบบการศึกษาทางไกล : การสนองตอบของนักศึกษาต่อระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ พบว่า การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและประเมินความเข้าใจการสนองตอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ด้านบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการทั่วไป ในการยอมรับระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ โดยใช้แนวความคิดนักอุตสาหกรรมโดย Peters (The industrialism concept work by Peters) เป็นหลักในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ส่งทางอีเมล์ให้นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาโท จำนวน 624 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 980 คน ประมวลผลด้วยกระบวนการและหลักทางสถิติ โดยวิธี Chi-square ที่ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.05 ผลการประเมินพบว่า นักศึกษาค่อนข้างพอใจระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์มากกว่าระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม (traditional education)

งานวิจัยของ Calloway ได้ศึกษาระบบการศึกษาทางไกล : การสนองตอบของนักศึกษาต่อระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ ที่มีผลของการวิจัยว่า นิยมระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นแนวความคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ศึกษาความต้องการ /การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบความพึงพอใจในอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในต่างประเทศเปรียบเทียบกับอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยในด้านระบบการจัดการเรียนการสอน

15. Sheltrown (2007) ศึกษาเรื่องการติดตามผลเกี่ยวกับการบรรยายเชิงวิจารณ์ลักษณะระบบอินเทอร์เน็ต ชี้ให้เห็นว่า สื่ออินเทอร์เน็ตส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และความรู้บนอินเทอร์เน็ตที่สร้างขึ้นนั้นเป็นวงจรของการเปลี่ยนแปลงระหว่างการผลิตการใช้ และชนิดของข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

งานวิจัยของ Sheltrown พบว่า ความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากอินเทอร์เน็ตจะมีการหมุนเวียนและเป็นวงจรเรื่อยๆ ไม่มีการหยุดนิ่ง นับวันสาระและความรู้ที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ตก็จะเพิ่มขึ้น จึงส่งผลโดยตรงให้ผู้ใช้ในการเลือกใช้ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology determinism) และทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and gratification theory) ซึ่งสื่ออินเทอร์เน็ตมี

ลักษณะพิเศษ โดยที่เป็นสื่อที่เปิดกว้างสื่อสารได้สองทางเลือกใช้ได้ตามกาลเทศะ ด้านความคิดมากขึ้น จึงทำให้ผู้คนหันมาใช้อินเทอร์เน็ตในด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองกับความต้องการของตัวเองเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยนี้มาศึกษาในเรื่องความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจอินเทอร์เน็ตของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐของไทย เปรียบเทียบกับผู้ใช้ในต่างประเทศ

16. Salyers. (2009). แห่ง University of Notre Dame ได้ศึกษาเรื่อง Improving network efficiency โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะค้นหาความมีประสิทธิภาพของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั้งระบบมีสายและระบบไร้สาย การสื่อสารส่งถ่ายข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างมีความผิดพลาดน้อย ซึ่งเป็นมาตรฐานของระบบคอมพิวเตอร์ (Communication Protocols) เพื่อค้นหาระบบการบริการข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็วที่ผู้รับบริการต้องการได้ประโยชน์และพึงพอใจ พบว่า คุณภาพของการบริการข้อมูลข่าวสาร (Quality of Service: QoS) นับเป็นความต้องการอันดับแรกสุดของการบริการรวมทั้งการออกแบบเครือข่ายระบบการสื่อสาร เพื่อบริการส่งข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว Salyers ได้แนะนำให้ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครือข่ายทั้งหมด (improving overall network efficiency) เพื่อ พัฒนาระบบให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างรีบด่วน

การศึกษาของ Salyers. ชี้ให้เห็นว่า ความต้องการ /การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากการบริการอินเทอร์เน็ตนั้น โดยทั่วไปผู้ใช้จะต้องการใช้บริการจากระบบที่มีความสะดวก รวดเร็ว เป็นระบบที่มีความถูกต้อง เครือข่ายความเร็วสูง โดยเน้นเรื่องคุณภาพของการบริการ (QoS) ผู้วิจัยจึงนำแนวการศึกษาดังกล่าวมาเป็นกรอบในการค้นหา ความต้องการใช้อินเทอร์เน็ต ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการ ดังกล่าว

จากแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อ ความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เนื่องจากแต่ละบุคคลต้องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในเรื่องที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด และ

ทฤษฎีที่ว่าการใช้ประโยชน์และการแสวงหาข้อมูลจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละคนนั้น อาจแตกต่างกัน ตามแต่ลักษณะการใช้ประโยชน์จากสื่อและความสนใจของแต่ละบุคคล ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของความต้องการ /การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐว่า แต่ละคนจะมีความแตกต่างในด้านลักษณะประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับอินเทอร์เน็ตอย่างไร และมีปัจจัยด้านใด เช่น ระบบการให้บริการ รูปแบบการใช้งานและความถูกต้องของข้อมูลในอินเทอร์เน็ต เป็นตัวบ่งชี้ให้ส่งผลถึงความต้องการ และความพึงพอใจจากสื่ออินเทอร์เน็ต อย่างไร ซึ่ง ผู้วิจัยจะได้นำแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ในบทต่อไป